

Ved en elevs bortgang

Martin Gunnestad

Av Arve Mathisen

Trykket i tidsskriftet Steinerskolen nr. 4, 1991

Martin gikk i åttende klasse ved Steinerskolen i Bærum. Han hadde vært borte fra skolen et par dager, men siste skoledag før jul møtte han opp og sa at han følte seg frisk igjen. Neste kveld ble han innlagt på Bærum sykehus for smittsom hjernehinnebetennelse. Her levde han ennå i 24 timer før hjertet ikke lenger klarte påkjenningen av den blodforgiftningen som de fryktede meningokokkene hadde påført ham. Så fort gikk det å miste en kjær sønn, en klassekamerat og elev. Han døde to dager før julaften. Det var årets korteste dag, solen hadde snudd klokken ti samme morgen. Månen hang ensom og full på himmelen. Alle de andre planetene befant seg under horisonten.

Hva er det som river et ungt, intenst levende menneske ut av livet så brått og brutalt og uten varsel? Alle står vi undrende overfor et slikt skjebneslag. Dødens nærvær får oss til å se tilværelsen i et nytt lys. Vi har tenkt så uendelig mye på Martin. Sett ham for oss. Husket hva han sa, hva han skrev, hvordan han var. Små morsomme episoder. Alt blir nå ladet med mening. Og spørsmålene er uunngåelige. Skulle han dø så ung? Var det hans skjebne å få være et lykkelig barn, og ikke mer? Hvor er Martin nå? Merker han at vi tenker på ham? Ser han oss? Mange alvorlige og viktige samtaler har funnet sted blant de unge, og mellom ungdommene og deres foreldre.

Martin var en lyslugget, høy og glad gutt. Han var uvanlig godt likt både i kameratflokk og av oss voksne. Han hadde de siste ukene flettet en mengde små fletter der hvor før den lange panneluggen hadde vært. Rastafletter kalles det. Han brukte å gå i en gammel militærjakke og digre, svarte boots som han sjelden knøt igjen. Men Martin så ikke ut som en livstrett og sliten ungdom. Når du snakket med ham og så det åpne ansiktet hans, de rødmende kinnene og øynene som alltid glimtete og lo, da var det ikke mulig å se på Martin som annet enn godheten selv. For det var han. Han gjorde mye av seg den siste tiden. Deltok ivrig i alle klassens samtaler. Var full av spørsmål og undring til undervisningen, og hadde originale kommentarer til det meste. Jeg glemmer ikke Martin rundt leirbålet en høstkveld i Nordmarka. Han kunne en mengde historier og la ikke skjul på sin desperasjon over at han ikke var så flink til å fortelle som han hadde ønsket. - Uff, nå dummet jeg meg ut igjen, kunne han si og begynne forfra på en ny historie. Helt siden han var liten gutt hadde Martin hatt denne åpenheten og fortroligheten. Og på tross av de uunngåelige skygger som ungdomstiden kaster over en oppvoksende menneskesjæl, var det ikke hardhetens og kritikkens vei Martin hadde valgt å gå. Det var varme og vennskap han omga seg med. Martin var lett å bli kjent med, lett å snakke med og vanskelig å komme i konflikt med. Heldigvis.

Etter at meldingen om Martins død hadde nådd oss, var det naturlig for klassen å samles på skolen til en enkel minnestund. Det var dagen etter at han hadde gått bort. Triste satt vi der i en ring, med noen tente lys omkring i klasserommet. Ikke mange orket å si noe, og fint var det at Martins far kom og snakket om sin sønn på en vakker og oppløftet måte.

Martins foreldre hadde tatt ham hjem til seg og lagt ham i en åpen kiste midt i stuen. Alle som ønsket å ta avskjed med ham var velkommen hjem til dem. Mange av klassekameratene dro dit etter samlingen på skolen. Naturligvis var det meget sterkt å se ham ligge der helt blek og preget av sin sykdomskamp. Underlig nok så det ut som om han fortsatt pustet, som om et finere liv fortsatt var tilstede i ham. Det var en trøst å se den freden som var over hans ansikt. Og når Martins far sa at han hadde det godt der hvor han var nå, så trodde vi det. Vi satt der lenge rundt ham. Faren leste et

kapittel fra Johannesevangeliet. I tre døgn hadde de ham ennå hos seg, og familien feiret jul med sin kjære sønn.

Det er mange ting som tyder på at Martin har hatt en underbevisst anelse om hva som forestod ham. Presten som han gikk til konfirmasjonsforberedelse hos forteller at aldri har det vært snakket så mye om døden som med dette kullet. Martin hadde ofte gitt uttrykk for at han ikke gledet seg til å bli eldre. Han skrev nonchalant i pikenes minnebøker når det der var spørsmål om hvor du er om 5 år. - Død! Brytningstiden mot voksenalderen var problematisk for Martin, og han gråt sine bitreste tårer over at julen ikke lenger hadde noen betydning for ham. Han gledet seg ikke til jul. Det var bare alminnelige dager, sa han. Året før hadde det vært annerledes.

Begravelsen samlet en stor menneskeskare. Etterpå var alle velkomne hjem til familien. Der møttes slekt og venner i alle aldre og fra mange miljøer. Men vi gråt ikke så mye lenger. Vi snakket om Martin. Etterpå var vi fylt av en befriende følelse midt i all sorgen. Vi hadde fått oppleve alt dette så nært, sammen med familien og med kameratene. Martin er død, og det er forferdelig. Men heldigvis skyver vi ham ikke fra oss, vi tar hendelsene helt på alvor og lever oss gjennom det, så tungt og trist det enn er. Det er vanskelig å takke hans foreldre nok for all den åpenhet og varme de har latt strømme ut mot oss alle midt i sin egen forferdelige ulykke.

Første skoledag kom alle elever stillferdig sammen i skolens store sal. Der vi to uker tidligere hadde gått fra hverandre og gledet oss til juleferien. En lærer talte om Martin og klassekameratene sang, spilte og leste for ham. Martins far hadde igjen kraft til å komme fram og fortelle hvordan dette hadde gått for seg. Han beskrev hvordan sykdommen forløp, kampen på sykehuset og dødens uimotståelige inntreden. Skolen lyttet intenst. Og faren avslutter med å si at selv om Martin ikke lenger er blant oss, så tilhører han oss like fullt. Han har sin plass i våre hjerter. Og der kan han være en skytsengel for oss alle. Til sist spilte noen av elevene "Air" av Bach på fiolin. Og så begynte hverdagen igjen. På Martins pult sto en bukett røde roser og et brennende lys.